

Приватне акціонерне товариство
«ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»

ІНСТРУКЦІЯ № 60-ПБ
з пожежної безпеки
при експлуатації
ВОГНЕГАСНИКІВ
(затв. наказом № 90 від 12 XII 2019 р.

ІНСТРУКЦІЯ № 60-ПБ з пожежної безпеки при експлуатації вогнетасників.

Зміст

1. Загальні положення.....	стор. 2.
2. Терміни та визначення понять.....	стор. 3.
3. Загальні вимоги до експлуатації вогнетасників.....	стор. 5.
4. Організаційні заходи щодо забезпечення експлуатації вогнетасників.....	стор. 6.
5. Вимоги безпеки під час експлуатації вогнетасників.....	стор. 11.
6. Вимоги до оснащення об'єктів вогнетасниками.....	стор. 12.
7. Вибір типу та необхідної кількості вогнетасників.....	стор. 13.
8. Доповнення 1. Етикетка ПТОВ.....	стор. 16.
9. Доповнення 2. Бланк Журналу обліку вогнетасників.....	стор. 17.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

1. «Інструкція № 60-ПБ з пожежної безпеки при експлуатації вогнетасників», надалі Інструкція, розроблена відповідно до «Інструкції вогнетасників загалом до експлуатації вогнетасників загалом до експлуатації вогнетасників (далі - об'єкти) і є нормативно-правовим актом підприємства обов'язковим для виконання всіма керівниками і робітниками підприємства.

2. Для забезпечення пожежної безпеки слід керуватися цією Інструкцією, «Інструкціями пожежної безпеки в Україні», стандартами з пожежної безпеки, будівельними нормами, «Інструкціями улаштування електростановок» (ІПЕ), нормами технологічного проектування, наказами керівника підприємства, приписами інженера з пожежної безпеки, та іншими нормативними актами, виходячи зі сфери їх дії.

3. Забезпечення пожежної безпеки в службах підприємства та в структурних підрозділах, а також в будівлях, приміщеннях, складах та інших об'єктах (далі по тексту: об'єктах) покладається на їх керівників.

4. Забезпечення пожежної безпеки на стадії проектування покладається на проектно-конструкторські організації.

5. Забезпечення попередньої експертизи проектно-технічної документації на відповідність її нормативним актам з пожежної безпеки покладається на головного інженера підприємства.

6. Забезпечення нагляду за впровадженням проектних рішень з пожежної безпеки при будівництві, реконструкції, технічному переоборудованні та експлуатації запроєктованих об'єктів покладається на начальника технічного відділу підприємства.

7. Забороняється застосування у виробництві та будівництві матеріалів, устаткування, речовин імпортного виробництва, якщо на них немає сертифіката.

8. Всі без винятку робітники і керівники усіх рангів, при прийомі на роботу зобов'язані пройти **вступний інструктаж** з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, який проводить інженер з пожежної безпеки підприємства, а в його відсутність – начальник відділу охорони праці, з обов'язковою відміткою у спеціальному «Журналі реєстрації вступного інструктажу з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях» встановленої форми.

9. Після вступного інструктажу, перед початком роботи, керівники всіх рангів, провідні фахівці, фахівці і робочі зобов'язані пройти **первинний інструктаж** на робочому місці з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, який проводить безпосередній їх керівник (а в його відсутність особа яка його заміняє, а в разі відсутності такої

ЗАТВЕРДЖЕНА:
наказом генерального
директора підприємства
від «12» XII 2019 р. № 90

особи – головний інженер), з обов'язковою відміткою у спеціальному «Журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях» встановленої форми.

10. Керівникам структурних підрозділів підприємства первинний інструктаж на робочому місці з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях проводять керівники служб підприємства, начальники відділів і головні фахівці, які є їх безпосередніми керівниками, з обов'язковою відміткою у спеціальному «Журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях».

11. Заступникам керівника структурного підрозділу, начальникам дільниць і відділень, механікам, майстрам, технологам та фахівцям, старшим інженерам-лаборантам і інженерам – лаборантам первинний інструктаж на робочому місці проводить керівник структурного підрозділу до якого вони належать, з обов'язковою відміткою у спеціальному «Журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях».

12. Робочим професіям первинний, повторний, позаплановий та цільовий інструктажі на робочому місці проводять їх безпосередні керівники, з обов'язковою відміткою у спеціальному «Журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях».

13. Робочі, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, чи ті які призначені особами відповідальними за забезпечення пожежної безпеки у приміщенні де вони працюють, проходять крім інструктажів ще й попереднє спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум) у міському навчально-курсному комбінаті.

14. Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою один раз на рік зобов'язані проходити перевірку знань з пожежно-технічного мінімуму з відміткою в «Посвідченні про проходження спеціального навчання з питань пожежної безпеки».

15. Усі посадові особи, до початку виконання своїх обов'язків і періодично один раз на три роки, повинні проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки, у міському навчальному комбінаті, з отриманням посвідчення встановленого зразка.

II. Терміни та визначення понять.

У цьому нормативно-правовому акті підприємства нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

1. **Вогнегасник** - технічний засіб, призначений для припинення горіння подаванням вогнегасної речовини, що міститься в його корпусі, під дією надлишкового тиску, за масою і конструктивним виконанням придатний для транспортування і застосування людиною.

2. **Вогнегасник загального призначення** - елемент протипожежного захисту об'єкта, призначений для ліквідації пожеж класів А,В,С,Е на початковій стадії їх розвитку.

3. **Вогнегасник спеціального призначення** - елемент протипожежного захисту об'єкта, призначений для ліквідації пожеж класів D, F на початковій стадії їх розвитку та протипожежного захисту об'єкта зі специфічними умовами експлуатації та (або) особливостями пожежної безпеки виробництва.

4. **Гарантійний строк експлуатації вогнегасника** - проміжок часу, встановлений виробником або підприємством з технічного обслуговування вогнегасників і зазначений у технічній документації та на маркуванні вогнегасника, протягом якого гарантується його працездатний стан за умови дотримання споживачем вимог інструкції з експлуатації;

5. **Експлуатація вогнегасника** - термін від часу виготовлення вогнегасника до визнання його непридатним до використання. експлуатація вогнегасника - термін від часу виготовлення вогнегасника до визнання його непридатним до використання;

6. **Застосування вогнегасника за призначенням** - застосування вогнегасника для припинення горіння подаванням вогнегасної речовини, що міститься в його корпусі, під дією надлишкового тиску;

7. **Зберігання вогнегасника під час експлуатації** - утримання вогнегасника в спорядженому стані у відведеному для його збереження місці протягом встановленого строку;

8. Зняття вогнетасника з експлуатації - документально оформлена подія, яка фіксує технічну неможливість або недоцільність подальшого застосування вогнетасника за призначенням чи його технічного обслуговування;

9. Настапова з технічного обслуговування вогнетасника - нормативний документ, що містить відомості про практичні прийоми або методи технічного обслуговування вогнетасника;

10. Огляд вогнетасника - первинна та (або) періодична перевірка його відповідності вимогам експлуатаційної документації;

11. Підприємство з технічного обслуговування вогнетасників (далі - ПТОВ) - суб'єкт господарювання, який здійснює обслуговування вогнетасників, засвідчує їх справність і має ліцензію з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення відповідно до законодавства та настанови з технічного обслуговування вогнетасників від виробників;

12. Працездатний стан вогнетасника - стан вогнетасника, за яким значення параметрів, які характеризують його здатність виконувати задані функції, відповідають вимогам нормативних та експлуатаційних документів;

13. Робочий цикл вогнетасника - проміжок часу від виготовлення до визнання непридатним до використання вогнетасника, який зазначений у схемі робочого циклу вогнетасника (див. доповнення 1);

14. Технічне діалогування вогнетасника - стадія технічного обслуговування, метою якої є визначення технічного стану вогнетасника, пошук несправності та прийняття рішення щодо його ремонту, перезаряджання або завершення експлуатації;

15. Технічне обслуговування вогнетасника - комплекс операцій, спрямованих на перевірку вогнетасника та забезпечення його роботи в режимах очікуваного використання за призначенням, транспортування і зберігання або на прийняття рішень щодо ремонту чи зняття його з експлуатації;

16. Транспортування вогнетасника під час експлуатації - переміщення вогнетасника в спорядженому стані із застосуванням (за потреби) транспортних і вантажопідійомних засобів;

17. Марки вогнетасників:

ВОГНЕТАСНИКИ ПОРОШКОВІ ЗАКАЧНІ.

Стара назва	Нова назва
Вогнетасник порошковий ОП-1	ВП-1
Вогнетасник порошковий ОП-2	ВП-2
Вогнетасник порошковий ОП-5	ВП-5
Вогнетасник порошковий ОП-6	ВП-6
Вогнетасник порошковий ОП-9	ВП-9
Вогнетасник порошковий ОП-50	ВП-45
Вогнетасник порошковий ОП-100	ВП-100

ВОГНЕТАСНИКИ ВУГЛЕКИСЛОТНІ

Стара назва	Нова назва
Вогнетасник вуглекислотний ОУ-2	(ВВК-1,4)
Вогнетасник вуглекислотний ОУ-3	(ВВК-2)
Вогнетасник вуглекислотний ОУ-5	(ВВК-3,5)
Вогнетасник вуглекислотний ОУ-5 з рукавом	(ВВК-3,5)
Вогнетасник вуглекислотний ОУ-7 з рукавом	(ВВК-5)
Вогнетасник вуглекислотний ОУ-25	(ВВК-18)
Вогнетасник вуглекислотний ОУ-40	(ВВК-28)
Вогнетасник вуглекислотний ОУ-80	(ВВК-56)

18. Типи вогнетасників:

ВВ - вогнетасник водяний;
 ВВП - вогнетасник водопіний;
 ВВПА - пристрій вогнетасний водопіний аерозольний;
 ВП - вогнетасник газовий, у тому числі вуглекислотний (ВВК);
 ВП - вогнетасник порошковий.

Цифра після позначення типу вогнегасника означає масу вогнегасної речовини в кілограмах (для ВВПА - в грамах), що міститься в його корпусі. Наприклад, ВП-5 - вогнегасник порошковий з масою вогнегасної речовини 5 кг.

II. Загальні вимоги до експлуатації вогнегасників

1. Під час експлуатації вогнегасників необхідно керуватися цією Інструкцією, Правилами експлуатації та типових норм належності вогнегасників та іншими нормативними актами, що регламентують вимоги до експлуатації вогнегасників.

2. Забезпечення виконання вимог цієї Інструкції покладається на керівників структурних підрозділів підприємства.

3. Суб'єкти господарювання, а також орендарі зобов'язані:

- 1) дотримуватися вимог цих Правил та інших нормативних документів у цій сфері;
- 2) проводити своєчасні огляди та технічне обслуговування вогнегасників;
- 3) утримувати вогнегасники в працездатному стані;
- 4) не допускати використання вогнегасників не за призначенням;

5) проходити теоретичне навчання та практичне відпрацювання навичок застосування вогнегасників.

4. Виробники та постачальники вогнегасників зобов'язані:

1) гарантувати відповідність виготовленої (такої, що реалізується) продукції вимогам документів, що підтверджують якість та безпечність продукції;

2) надавати покупцю експлуатаційну та технічну документацію на вогнегасники;

3) гарантувати роботу вогнегасників з дати реалізації (продажу) до першого гарантійного терміну обслуговування.

5. Для забезпечення працездатного стану та якісної експлуатації вогнегасників на об'єкті особою, відповідальною за пожежну безпеку об'єкта, має бути організовано їх технічне обслуговування відповідно до норм, правил (настанови з технічного обслуговування вогнегасників), установлених їх виробником, та інших нормативних документів у сфері пожежної безпеки.

6. Виробники або постачальники зобов'язані забезпечити проведення технічного обслуговування вогнегасників відповідно до ДСТУ 4297:2004 «Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги» на всій території України за регіональним принципом (розподілом) шляхом створення власних ПТОВ або надання повноважень існуючим ПТОВ, перелік яких наводиться в паспорті на кожний вогнегасник.

7. Вибір типу та визначення необхідної кількості вогнегасників для захисту об'єкта здійснюється технологами та узгоджується з керівником структурного підрозділу підприємства згідно з чинними типовими нормами належності вогнегасників.

III. Організаційні заходи щодо забезпечення експлуатації вогнегасників

1. Вогнегасники, якими оснащується об'єкт, повинні відповідати вимогам ДСТУ 3675-98 або ДСТУ 3734-98 (ГОСТ 30612-99) та ГОСТ 12.2.037-78, технічних умов, експлуатаційних документів виробників і бути сертифікованими в Україні в установленому порядку.

2. Первинний огляд проводиться візуально, особисто керівником структурного підрозділу підприємства спільно з інженером з пожежної безпеки, з метою встановлення відповідності вогнегасника вимогам приведеним у розділі III пункту 2 цієї Інструкції. Перш ніж отримати вогнегасник зі складу підприємства, особа відповідальна за забезпечення пожежної безпеки у структурному підрозділу повинна затребувати паспорт і сертифікат на вогнегасник та уважно їх вивчити. У паспорті обов'язково повинен бути «мокрый» штамп ВТК і вказана «Дата випуску, введення в експлуатацію» вогнегасника.

3. Завідувач складу підприємства повинен перевіряти і організувати проведення технічного обслуговування вогнегасників, які зберігаються на складі підприємства один рік і більше.

4. Первинний огляд вогнегасників (ПОВ) обов'язково проводиться при:

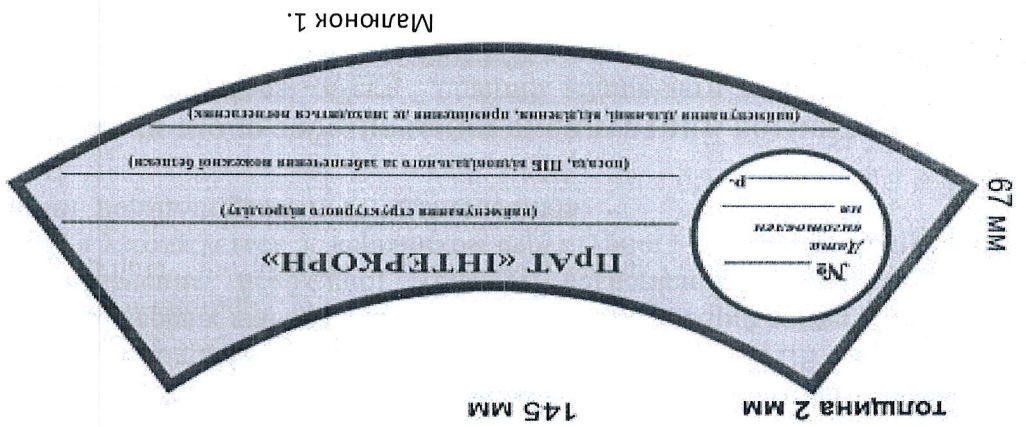
- первинному розміщенні вогнегасників на об'єкті;
- закупівлі вогнегасників у магазині чи будь де;
- отриманні вогнегасників зі складу підприємства, особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті.

Під час огляду встановлюються:

- 1) наявність сертифіката відповідності;
- 2) наявність інструкції з експлуатації та паспорта на кожний вогнетасник з відміткою дати виготовлення, відомостей про виробника, і «мокрим» штампом ВТК;
- 3) що пломба та запобіжна чека на запірних пристроях вогнетасника не ушкоджені;
- 4) що до запірно-пускового пристрою вогнетасників приєднані резинові гнучкі рукави з розширювальними насадками;

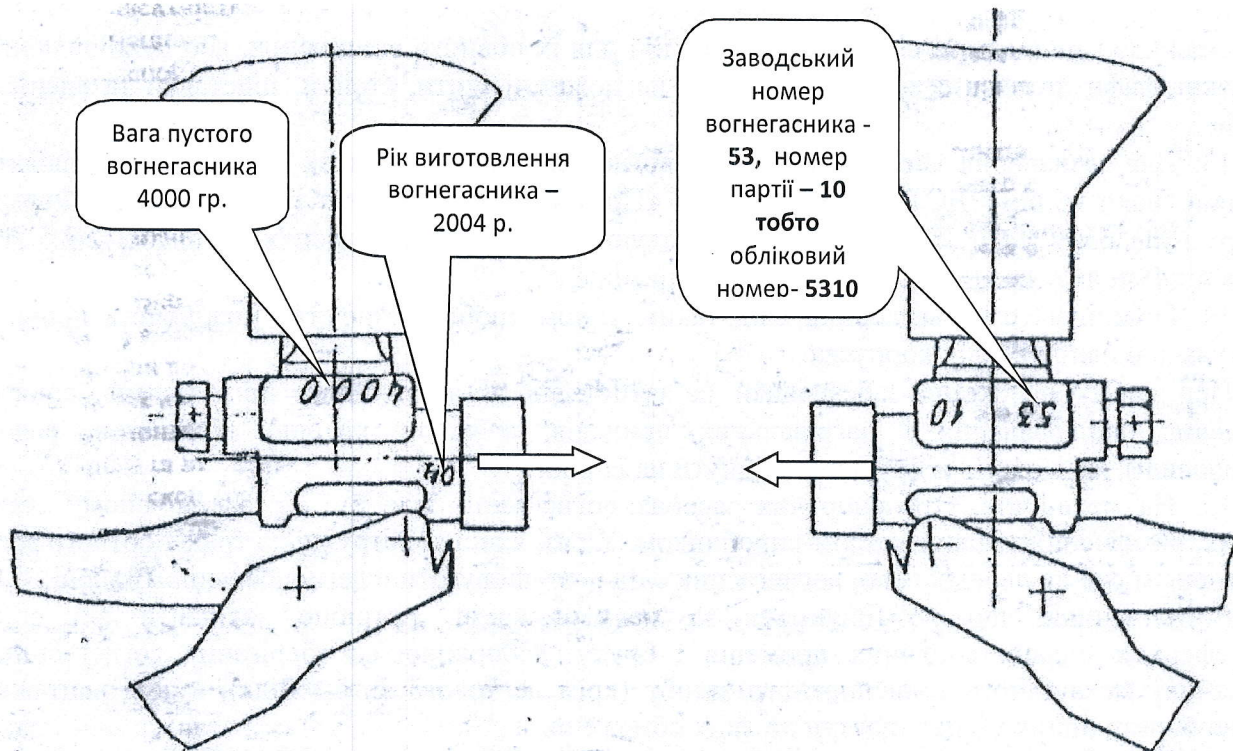
- 5) що вогнетасники не мають видимих зовнішніх пошкоджень та ржі на корпусі вогнетасника;
 - 6) що стрілки індикаторів тиску закачаних вогнетасників перебувають у межах робочого діапазону (у зеленому секторі шкали індикатора);
 - 7) що на маркуванні кожного вогнетасника і в його паспорті вказано: виробника; ПТОВ, які мають право провадити його технічне обслуговування; дата виготовлення та дата проведення технічного обслуговування, якщо пройшов майже один рік з дня його виготовлення;
 - 8) наявність чи відсутність ржі та зовнішніх пошкоджень на корпусах вогнетасників;
5. Особі, відповідальній за пожежну безпеку на об'єкті, необхідно вести журналі обліку вогнетасників (див. доповнення 2 до цієї Інструкції).
- Після того як вогнетасник пройде первинний огляд і буде признаний підним до експлуатації йому присвоюється обліковий (інвентарний) номер за прийнятою на об'єкті системою нумерації, про яку буде сказано нижче. Дані про вогнетасник і обліковий номер вносяться в розділ № 4 журналі обліку вогнетасників (див. додаток 2 до цієї Інструкції).

6. На вогнетасник, який пройшов первинний огляд, наклеюється табличка жовтого кольору, яка виготовлена на самоклеїщі. Табличка, форма якої приведена на малюнку 1, наклеюється до верхньої конусної частини кожного вогнетасника. У біле коло на табличці вписується обліковий номер вогнетасника, а також дата виготовлення, яка береться із паспорту вогнетасника. На жовтому фоні вписується назва стрікутного підрозділу, посади і прізвище особи, яка призначена особою відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті та найменування ділянки пі, відділення, приміщення де знаходиться вогнетасник.

Малюнок 1.

7. Маркування вогнетасників розташовано на верхній запірно-пусковий пристрою вигляді якого приведено на малюнку 2. За обліковий номер вогнетасника вуглекислотного (ВКК) приймається заводський номер вогнетасника разом з номером партії. Наприклад на малюнку 2 на верхній запірно-пусковий пристрою вогнетасника буде «5310». Для того щоб правильно визначити номер вогнетасника треба розвернути його запірно-пусковий пристрою до себе, а пристрою у праву сторону можна визначити маса балону (разом з запірно-пусковий пристроєм без маси заряду і без маси гнучкого рукава).

Малюнок 2.

Як слідує з малюнка 2:

- заводський номер вогнегасника - 53;
- номер партії -10;
- заводський номер складається з цих чотирьох цифр, тобто 5310;
- рік виготовлення – 2004;
- маса порожнього балону разом з запірно-пусковим пристроєм (без заряду і без гнучкого рукава) – 4000 гр.

8. За заводський номер порошкового вогнегасника (ВП) приймається номер вогнегасника, який написано маркером на днище порошкового вогнегасника, наприклад напис **P = 1,6 МПа 113 12 08**. означає що робочій тиск у балону вогнегасника дорівнює 1,6 МПа (16 кг/см²) заводський номер 113 дата випуску грудень 2008 року.

9. У разі зняття вогнегасника загального призначення з експлуатації керівник структурного підрозділу зобов'язаний ужити заходів щодо недопущення зниження рівня протипожежного захисту.

10. Вогнегасники спеціального призначення, які зняті з експлуатації або надані на технічне обслуговування (ремонт, проведення випробувань або перезарядження), мають бути замінені на резервні вогнегасники спеціального призначення з технічними характеристиками, які не можуть мати нижчі технічні характеристики знятих з експлуатації або наданих на технічне обслуговування.

11. У приміщеннях з технологічними процесами, внаслідок яких при аварійному режимі можуть утворюватися газо-, пило- або пароповітряні суміші, вогнегасники слід розміщувати за межами приміщень з урахуванням безпечних відстаней.

Вогнегасники в місцях розміщення (всередині будинків і приміщень, біля входів або виходів з них, у коридорах) не мають створювати перешкод під час евакуації людей.

У приміщеннях з тимчасовим перебуванням людей вогнегасники слід розміщувати ззовні приміщення або біля входу (виходу).

У приміщеннях з постійним перебуванням людей вогнегасники потрібно розміщувати всередині приміщення, запобігаючи створенню перешкод для евакуації людей.

12. Переносні вогнегасники розміщують шляхом навішування за допомогою кронштейнів на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця

вогнетасника і на відстані від дверей, достатній для їх повного відчинення, або встановлюють у пожежні шафи пожежних кран-комплектів, на пожежні шти, стелі, підставки та спеціальні тумби.

13. Для зазначення місцезнаходження вогнетасників на об'єктах мають встановлюватися вказівні знаки згідно з ДСТУ ISO 6309:2007 «Противопожечний захист. Знаки безпеки. Форма та колір» (ISO 6309:1987, IDT). Знаки розташовуються на видимих місцях на висоті 2-2,5 м від рівня підлоги як всередині, так і за межами приміщень.

14. Розмішувати вогнетасники слід таким чином, щоб забезпечити можливість прочитати маркувальні написів на їх корпусах.

При цьому необхідно забезпечити їх захист від дії механічних пошкоджень, сонячних променів, опалювальних і нагрівальних приладів, а також хімічно агресивних речовин (серевовиш), які можуть негативно вплинути на їх роботу.

15. На механічних транспортних засобах вогнетасник має бути в закріпленому стані в місцях, визначених підприємством-виробником. У разі якщо конструкцією транспортного засобу зазначене місце не передбачено, вогнетасник слід розташовувати в легкодоступному місці.

Вогнетасники, що розміщуються за межами кабін, потрібно захищати від впливу атмосферних опадів, сонячних променів і бруду. Забороняється зберігання вогнетасника в багажнику механічного транспортного засобу (крім легкового автомобіля), кузові вантажного автомобіля та інших місцях, доступу до яких обмежено.

16. Вогнетасники, які розміщуються за межами приміщень або в неопалювальних приміщеннях та не призначені для експлуатації за температури нижче 5 °C, на холодний період року необхідно переносити в опалюване приміщення. У таких випадках на пожежних штах та стінах має розмішуватися інформація про місцезнаходження вогнетасників. Інформація стосовно перенесення вогнетасників відображається в журналі обліку вогнетасників.

17. Періодичний огляд вогнетасників (IIIО) при їх експлуатації, здійснюється особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, не рідше одного разу на місяць.

IIIО час IIIО перевіряються.

1) відповідність типу і заводського номера вогнетасника зареєстрованому обліковому номеру та його місцезнаходженню на об'єкті;

2) наявність інструкції з експлуатації та паспорта на вогнетасник;

3) дата проведення технічного обслуговування, яка має відповідати вимогам експлуатаційної документації;

4) наявність та цілісність пломби, пристрою блокування (запобіжної чеки), розруба або гнучкого рукава (відповідно до типу вогнетасника) та кронштейна (якщо передбачено конструкцією);

5) наявність зовнішніх пошкоджень вогнетасників та слідів корозії на них;

6) положення стрілки індикатора тиску кожного зачачаного вогнетасника (крім газового та ВВПА), яка має бути в межах робочого діапазону (у зеленому секторі шкали індикатора), залежно від температури експлуатації.

7) наявність пошкоджень маркування (етикетки) кожного вогнетасника.

18. Результати IIIО реєструються особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті у розділі № 1 журналу обліку вогнетасників (див. доповнення 2 до цієї Інструкції), тільки одним словом: **пробитий** або **непробитий**.

Якщо вогнетасник виявився непридатним, тобто на ньому виявлені несправності які перебільшені вище, у пункту 10 цієї Інструкції то ці несправності заносяться у графу 4 розділу № 2 журналу обліку вогнетасників.

19. **Технічне обслуговування вогнетасників (ТО).**

Технічне дітягностування (ТД) вогнетасника перша стадія технічного обслуговування, метою якої є визначення стану вогнетасника, пошук несправності та прийняття рішення щодо подальшого технічного обслуговування, а саме:

- ✓ ремонт;
- ✓ перезарядження;
- ✓ завершення експлуатації.

IIIО технічному діагностуванні визначаються.

✓ відповідність вогнетасників вимогам нормативних та експлуатаційних документів;

- ✓ технічний стан вогнегасників;
- ✓ обсяг робіт, який необхідно провести для забезпечення працездатного стану вогнегасників.

20. Особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, зобов'язана організувати технічне обслуговування вогнегасників у наступних випадках:

- 1) пошкодження або відсутність заводського маркування на запірно-пусковому пристрої у вуглекислотних вогнегасників і маркування на днищі порошкового вогнегасника;
- 2) етикетки ПТОВ на корпусі вогнегасника,
- 3) відсутність пломб або пристроїв для блокування;
- 4) наявність механічних пошкоджень і слідів корозії на їх корпусах або запірно-пускових пристроях;
- 5) відсутність робочого тиску в корпусі та (або) наявність надмірного тиску (для вогнегасників закачаного типу з манометрами);
- 6) після використання за призначенням;
- 7) після закінчення гарантійного терміну експлуатації, передбаченого експлуатаційною документацією виробника.

21. Технічне обслуговування вогнегасників здійснюють тільки спеціалізовані підприємства з технічного обслуговування вогнегасників (ПТОВ), що мають відповідну ліцензію з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення відповідно до вимог ДСТУ 4297:2004 «Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги», норм, правил (настанови з технічного обслуговування вогнегасників), установлених їх виробником, та інших нормативних документів і нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки.

Якщо за результатами технічного діагностування вогнегасник визнається придатним до подальшого очікування застосування за призначенням, то на його корпусі працівником ПТОВ прикріплюється етикетка ПТОВ встановленого зразка (див. доповнення 1 до цієї Інструкції), на якій здійснюється маркування про проведене технічне діагностування (контрольний знак жовтого кольору у самому низу етикетки ПТОВ), із зазначенням дати проведення технічного діагностування та номера посвідчення працівника ПТОВ, який його проводив.

22. На етикетці ПТОВ мають бути зазначені:

- назва та юридична адреса ПТОВ;
- номер ліцензії і дата видачі;
- номер посвідчення виконавця ТО вогнегасника;
- ідентифікаційний номер працівника ПТОВ, який проводив ТО;
- місця для відміток про проведене технічне діагностування та технічне обслуговування вогнегасника.

23. У паспорті на вогнегасник працівник ПТОВ записує дату проведення технічного діагностування та номер свого посвідчення на право проведення технічного обслуговування вогнегасників.

24. Якщо за результатами технічного діагностування вогнегасники визнаються не придатними до подальшого очікування застосування за призначенням, то приймається рішення щодо їх ремонту, технічного обслуговування, перезаряджання або завершення їх експлуатації.

25. Результати технічного обслуговування, особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, заносить у журнал обліку вогнегасників, форма якого приведена у доповненні 2 до цієї Інструкції.

26. Під час огляду вогнегасників після надходження з технічного обслуговування, особою відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, перевіряється наявність на корпусі вогнегасника етикетки ПТОВ, форма та зміст якої наведені у доповненні 1 до цієї Інструкції.

27. Допускається технічне обслуговування вуглекислотних і закачаних вогнегасників, обладнаних запірно-пусковими пристроями із зворотним клапаном, здійснювати безпосередньо на підприємстві працівником ПТОВ, який має посвідчення встановленого зразка.

28. Приймання вогнегасників після технічного обслуговування оформлюється актом, який складається не менше ніж у двох примірниках і підписується представниками споживача послуг та ПТОВ.

IV. Вимоги безпеки під час експлуатації вогнетасників

1. Під час експлуатації вогнетасників необхідно дотримуватися заходів безпеки, визначених

нормативно-правовими актами та нормативними документами з питань охорони праці та

експлуатації вогнетасників. Балон вогнетасника вуглекислотного (ВБК) піддається пневмо і

гідро випробуванням робочим тиском $P = 15 \text{ МПа}$ (150 кгс/см^2) та випробувальним тиском

$P = 22.5 \text{ МПа}$ (225 кгс/см^2). Запірно-пусковий пристрій (ЗПП) вуглекислотного вогнетасника

має запобіжну мембрану, яка убезпечує від перевищення тиску у корпусі вогнетасника, вище

робочого.

Робочий тиск у корпусі закачаного порошкового вогнетасника (ВП), закачаного

газоподібним азотом, складає $1,6 \text{ МПа}$ (16 кгс/см^2).

Гарантійний термін експлуатації вогнетасників один рік.

Термін експлуатації до ремонту складає 5 років.

Термін служби вогнетасників – 10 років, після чого вогнетасники підлягають утилізації.

2. Під час експлуатації вогнетасників забороняється:

1) експлуатувати вогнетасники з наявністю вм'ятин, опуклостей або тріщин на корпусі;

запірно-пусковому пристрої, наклінній гайці, а також у разі порушення герметичності з'єднань

взулів вогнетасника, несправності індикатора тиску (для закачанних вогнетасників) та відсутності

або пошкодження пломби;

2) допускати механічні ушкодження корпусу та запірної арматури вогнетасника;

3) розбирати і перезаряджати вогнетасники особам, які не мають права на проведення таких

робіт;

4) кидати вогнетасник у полум'я під час використання за призначенням та завдавати

механічних пошкоджень для приведення його у дію;

5) спрямовувати його насадку (гнучкий рукав або розтруб) у бік людей;

6) використовувати вогнетасники для потреб, не пов'язаних з пожежогасінням;

7) використовувати вогнетасники за відсутності розтруба або гнучкого рукава (залежно від

типу вогнетасника).

3. Гасіння осередків пожежі, які виникли поза межами приміщень, потрібно здійснювати

вогнетасником з нав'язного боку.

4. Під час гасіння пожежі одночасно кількома вогнетасниками не дозволяється здійснювати

гасіння струменями вогнетасної речовини, спрямованими назустріч один одному.

5. Газові (вуглекислотні) вогнетасники мають застосовуватися у тих випадках, коли для

ефективного гасіння пожежі необхідні вогнетасні речовини, що не пошкоджують обладнання та

об'єкти (електронна апаратура, музеї, архіви тощо). Застосування порошкових вогнетасників для

гасіння таких пожеж дозволяється лише за відсутності газових вогнетасників.

6. Під час застосування вуглекислотного або порошкового вогнетасника для гасіння

пожежі електрообладнання, що перебуває під напругою електричного струму до 1000 В ,

необхідно витримувати безпечну відстань (не менше 1 м) від розпілювальної насадки

вогнетасника до струмопровідних частин електрообладнання.

7. Забороняється застосовувати водянні та водопісні вогнетасники для ліквідації

пожеж обладнання, що перебуває під електричною напругою, а також для гасіння речовин, які

вступают з водою в хімічну реакцію (наприклад кислотами), що супроводжується інтенсивним

виділенням тепла та розбризкуванням кислоти.

8. Застосування порошкових вогнетасників для захисту обладнання, яке може вийти з

ладу в разі попадання в нього вогнетасного порошку (електронне обладнання, електроно-

обчислювальні машини), дозволяється лише за відсутності газових вогнетасників.

9. Під час гасіння пожежі газовими вогнетасниками необхідно враховувати можливість

зниження концентрації кисню в повітрі приміщення, особливо якщо воно невелике за об'ємом.

У приміщеннях, де використання газових вогнетасників може створити небезпечну для

життя людини концентрацію газів у повітрі, а також у разі використання пересувних газових

вогнетасників необхідно використовувати ізольовальні засоби індивідуального захисту органів

діихання.

Перед використанням пересувних газових вогнетасників слід обмежити кількістю

обслуговуючого персоналу, який перебуває в приміщенні.

10. При гасінні пожежі вуглекислотним вогнегасником необхідно:

- зірвати пломбу на запірно-пусковому пристрою;
- висмикнути чеку;
- направити гнучкий рукав з насадкою на полум'я під кутом 45°;
- натиснути на важіль запірно-пускового пристрою;
- струмінь вуглекислоти подавати з краю вогню і поступово до середини вогнища;
- гасити з відстані 1 метра до вогню;
- по закінченню гасіння відпустити важіль.

У випадку виявлення непогашених вогнищ, треба знову натиснути на важіль.

Не допустимо під час гасіння пожежі тримати вогнегасник у горизонтальному положенні, тому що це не забезпечує повного використання його заряду.

11. При гасінні пожежі порошковим вогнегасником необхідно:

- перевірити наявність робочого тиску в корпусі по індикатору (манометру). Стрілка індикатора повинна знаходитися в зеленому секторі шкали;
- за ручку піднести вогнегасник до місця пожежі з навітряного боку на відстань не менше 3 м.
- зірвати пломбу, висмикнути чеку і направити сопло головки на вогнище пожежі;
- натиснути на важіль запуску.

Після закінчення гасіння необхідно натиснути на важіль запуску і викинути залишок порошку, при цьому сопло на запірно-пусковому пристрою повинно бути спрямоване в бік від себе.

12. Вогнегасники, які підлягають зняттю з експлуатації та утилізації, дозволяється використовувати для навчання (гасіння модельних вогнищ пожежі, виготовлення макетів тощо), якщо невідповідність їх технічного стану вимогам нормативних та експлуатаційних документів не впливає на безпеку застосування.

V. Вимоги щодо оснащення об'єктів вогнегасниками

1. Будинки і приміщення різного призначення мають бути оснащені переносними або пересувними вогнегасниками відповідно до цих Правил.

2. Під час експлуатації будинків і приміщень різного призначення мобільні (інвентарні) будівлі і споруди та підсобні приміщення мають бути оснащені вогнегасниками відповідно до «Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників», затверджених наказом МВС від 15 01 2018р. № 25.

3. Колісні транспортні засоби оснащуються вогнегасниками відповідно до Норм оснащення вогнегасниками колісних транспортних засобів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 1997 року № 1128 (зі змінами).

4. Норми належності порошкових вогнегасників для виробничих і складських будинків та приміщень промислових підприємств наведено в додатку 4 «Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників», затверджених наказом МВС від 15 01 2018р. № 25.

Норми належності водяних та водопінних вогнегасників для виробничих і складських будинків та приміщень промислових підприємств наведено в додатку 5 «Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників», затверджених наказом МВС від 15 01 2018р. № 25..

Норми належності газових вогнегасників для виробничих і складських будинків та приміщень промислових підприємств наведено в додатку 6 «Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників», затверджених наказом МВС від 15 01 2018р. № 25.

Норми належності вогнегасників для гаражів та автомайстерень наведено в додатку 7 «Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників», затверджених наказом МВС від 15 01 2018р. № 25.

Придатність переносних і пересувних вогнегасників до гасіння пожеж різних класів та діапазони температур їх експлуатації наведено в додатку 8 «Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників», затверджених наказом МВС від 15 01 2018р. № 25.

5. Для вибору типу та необхідної кількості вогнегасників для оснащення об'єкта слід враховувати фізико-хімічні та пожежонебезпечні властивості горючих речовин, характер їх взаємодії з вогнегасними речовинами, а також площу приміщень, будинків і споруд.

6. Необхідну кількість вогнегасників визначають окремо для кожного поверху та приміщення об'єкта.

Приміщення, у якому розміщено декілька різних за пожежною безпекою виробництв, не віділеніх одне від одного протипожежними стінами, оснащують вогнетасниками за нормами найбільш небезпечного виробництва.

За наявності декількох приміщень з однаковою пожежною безпекою необхідну кількість вогнетасників для їх захисту визначають згідно з нормами належності та з урахуванням загальної площі цих приміщень.

VI. Вибір типу та необхідної кількості вогнетасників

1. Під час вибору типу і необхідної кількості вогнетасників як елементів протипожежного захисту об'єкта слід також керуватися галузевими правилами пожежної безпеки, нормами технологічного проектування та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують вимоги до оснащення об'єктів вогнетасниками.

Критеріями вибору типу і необхідної кількості вогнетасників для захисту об'єкта є:

1) категорія виробничого та складського приміщення за вибухопожежною та пожежною безпекою;

2) клас можливої пожежі;

3) придатність вогнетасника для гасіння пожежі певного класу та відповідність умовам його експлуатації;

4) вогнетасна здатність вогнетасника конкретного типу за ДСТУ 3675-98 «Пожежна техніка. Вогнетасники переносні. Загальні технічні вимоги та методи випробувань», ДСТУ 3734 (ГОСТ 30612-99) «Пожежна техніка. Вогнетасники переносні. Загальні технічні вимоги та методи випробувань»;

5) гранична захищувана площа.

Класи пожеж визначено в ДСТУ EN 2:2014 «Класифікація пожеж» (EN 2:1992, EN 2:1992/A1:2004, IDT).

Категорія будинків, приміщень та зовнішніх установок виробничого і складського призначення за вибухопожежною або пожежною безпекою визначається відповідно до вимог ДСТУ Б В.1.1-36:2016 «Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною безпекою».

2. Якщо на об'єкті можливі осередки пожеж різних класів, слід обирати вогнетасники окремо для кожного класу пожежі або надавати перевагу більш універсальному вогнетаснику. При виборі таких вогнетасників їх кількість має дорівнювати більшому значенню, що отримане для кожного класу пожежі окремо.

3. За потреби використання різних типів вогнетасників допускається здійснювати заміну одного типу на інший із забезпеченням рівності сумарної вогнетасної здатності за класом пожежі, характерної для цього об'єкта. Коefіцієнти ефективності вогнетасників за їх вогнетасною здатністю щодо гасіння мольних вогнищ пожеж класів А та В наведено в Додатку 9 «Правила експлуатації та типових норм належності вогнетасників», затверджених наказом МВС від 15 01 2018р. № 25.

Наприклад, порошковий вогнетасник ВП-9 для пожежі класу В, що має коefіцієнт ефективності 13, можна замінити на два вогнетасники - порошковий ВП-6 (має коefіцієнт ефективності 8) та водопіний ВВП-6 (має коefіцієнт ефективності 5), які мають сумарний коefіцієнт ефективності 13.

4. Об'єкти різного призначення оснащуються переносними вогнетасниками, перелік яких наведено в Додатку 10 до «Правила експлуатації та типових норм належності вогнетасників», затверджених наказом МВС від 15 01 2018р. № 25, та пересувними вогнетасниками, перелік яких наведено в Додатку 11 до «Правила експлуатації та типових норм належності вогнетасників», затверджених наказом МВС від 15 01 2018р. № 25.

5. Будинки адміністративного та побутового призначення і громадські будинки на кожному поверсі повинні мати не менше двох переносних (порошкових, водопіних або водних) вогнетасників з масою заряду вогнетасної речовини 5 кг і більше.

Крім того, слід передбачати по одному газовому вогнетаснику з величиною заряду вогнетасної речовини 3 кг і більше:

- на 20 м² площі підлоги в офісних приміщеннях з ортехнікою, коморах, електрощитових, вентиляційних камерах та інших технічних приміщеннях;
- на 50 м² площі підлоги в приміщеннях архівів, машзалів, бібліотек, музев.

Пам'ятка по заповненню бланку «Журналу обліку вогнегасників», надалі Пам'ятка.

1. Нові «Правила експлуатації та типові норми належності вогнегасників», надалі Правила, які затверджені наказом МВС від 15.01.2018 № 25, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 р. за № 225/31677.

У цієї Пам'ятці терміни вживаються в таких значеннях:

ВВК - вогнегасник вуглекислотний (газовий);

ВП - вогнегасник порошковий.

ПТОВ - підприємство з технічного обслуговування вогнегасників.

2. Особі, відповідальній за пожежну безпеку на об'єкті слід:

1) дотримуватися вимог цих Правил та інших нормативних документів у цій сфері;

2) проводити своєчасні огляди та технічне обслуговування вогнегасників;

3) утримувати вогнегасники в працездатному стані;

4) не допускати використання вогнегасників не за призначенням;

5) проходити теоретичне навчання та практичне відпрацювання навичок застосування вогнегасників.

6) вести Журнал обліку вогнегасників, сторінки якого повинні бути зшиті, пронумеровані, прошнуровані, завірені підписом і печаткою.

3. Первинний огляд вогнегасників. У разі купівлі вогнегасника у магазині або отриманні його з складу підприємства, перед розміщенням їх на своєму об'єкті, особі, відповідальній за пожежну безпеку на об'єкті, необхідно обов'язково провести первинний огляд вогнегасників. Як що вогнегасник пройшов первинний огляд і допущено до експлуатації то дані за результатами первинного огляду повинні бути занесені у розділ № 4 Журналу обліку вогнегасників.

Під час первинного огляду встановлюються:

1) наявність сертифіката відповідності;

2) наявність паспорту на кожний вогнегасник;

3) цілісність пломб на запірних пристроях;

4) наявність чи відсутність зовнішніх пошкоджень на корпусах вогнегасників;

5) положення стрілок індикаторів тиску закачених вогнегасників (у межах робочого діапазону);

6) наявність в паспорті заводського номера вогнегасника, відомостей про виробника, дати виготовлення вогнегасника, штампів ОТК і технічного обслуговування.

Після проведення первинного огляду вогнегасникам присвоюються облікові (інвентарні) номери за прийнятою на об'єкті системою нумерації. Ці дані про вогнегасник заносяться також у розділи № 1 і № 2 журналу обліку вогнегасників. За обліковий номер вогнегасника може бути прийнятий заводський номер, який вказано у паспорті вогнегасника або інвентарний номер.

4. Періодичний щомісячний огляд вогнегасників (ПЩО) здійснюється особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, **не рідше одного разу на місяць**. Висновки за результатами періодичного щомісячного огляду заносяться у розділ № 1 Журналу обліку вогнегасників, у вигляді напису: придатний; непридатний, а розшифрування причини непридатності вогнегасника до експлуатації вписується у графу 4 розділу № 2 Журналу обліку вогнегасників

Під час періодичного щомісячного огляду перевіряються:

1) відповідність типу і заводського номера вогнегасника зареєстрованому обліковому номеру та місцезнаходженню на об'єкті;

2) наявність інструкції з експлуатації та паспорта на вогнегасник;

3) дата проведення технічного обслуговування, яка має відповідати вимогам експлуатаційної документації;

4) наявність та цілісність пломби, пристрою блокування (запобіжної чеки), розтруба або гнучкого рукава (відповідно до типу вогнегасника) та кронштейна (якщо передбачено конструкцією);

5) наявність зовнішніх пошкоджень вогнегасників та слідів корозії на них;

6) положення стрілки індикатора тиску кожного закачаного вогнегасника (крім газового та ВВПА), яка має бути в межах робочого діапазону (у зеленому секторі шкали індикатора), залежно від температури експлуатації;

7) наявність пошкоджень маркування (етикетки) кожного вогнегасника.

Результати періодичних щомісячних оглядів реєструються особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, у розділі № 1 Журналу обліку вогнегасників.

5. Технічне обслуговування вогнегасників (ТО). Для забезпечення працездатного стану та якісної експлуатації вогнегасників на об'єкті особою, відповідальною за пожежну безпеку, має бути організовано їх технічне обслуговування (ТО) відповідно до норм, правил, установлених їх виробником та інших нормативних документів у сфері пожежної безпеки

Особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, зобов'язана організувати технічне обслуговування вогнегасників на ПТОВ у таких випадках:

пошкодження або відсутність маркування, пломб або пристроїв блокування на них;

наявність механічних пошкоджень і слідів корозії на їх корпусах або запірно-пускових пристроях;

відсутність робочого тиску в корпусі та (або) наявність надмірного тиску (для вогнегасників закачаного типу);

після використання за призначенням;

пошкодження або відсутність етикетки ПТОВ;

після закінчення гарантійного терміну експлуатації, передбаченого експлуатаційною документацією виробника.

Результати технічного обслуговування вогнегасників (ТО) реєструються особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, в розділі № 3 Журналу обліку вогнегасників.

Розділ № 2. Висновки по вогнегасникам, які вигучені із експлуатації при проведенні періодичного щомісячного огляду вогнегасників (ПЩО)

Обліковий номер вогнегасника	Тип вогнегасника	Місце розташування вогнегасника на об'єкті: -дільниця; -відділення; -поверх; -приміщення; -номер пожежної шафи.	Дата проведення ПЩО.	Висновки за результатами періодичного щомісячного огляду вогнегасників (ПЩО) (див. пункт 5 Дам'янки, яка приведена вище)	Перелік вжитих заходів, щодо усунення виявлених недоліків.	Посада, прізвище особи, яка провела ПЩО	Підпис особи яка провела ПЩО
1	2	3	4	5	6	7	

